

Møde i Uddannelsesudvalget – Læreruddannelsen i VIA

Mødested

Sønderlandsskolen
Sønder Alle 25
7500 Holstebro

Mødetidspunkt

14. juni 2023
Kl. 14.00-16.30

Deltagere

Børn & Unge-chef Stefan Møller Christiansen, Aarhus Kommune
Rektor Lene Klemensen Gade, Viborg Gymnasium
Viceleder for forskning Dr. Phil. Christian Christrup Kjeldsen, Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet
Professor Nikolaj Elf, Institut for Kulturvidenskaber, Syddansk Universitet
Konstitueret skoleleder Irina Frello Hansen, Aarhus Skolelederforening
Skole- & rådgivningschef Peter Fogde Mikkelsen, Børn & Unge, Holstebro Kommune
Lærer Frederik Røgen Noesgaard, Danmarks Lærerforening
Underviser Camilla Hjort Balzarsen, Læreruddannelsen Silkeborg
Underviser Per Nygaard Thomsen (suppleant for Jesper Lock Isen)
Studerende Charlotte Bundgaard, Læreruddannelsen Skive
Uddannelsesleder NN, Læreruddannelsen Aarhus (suppleant Kim Ege-skov)
Uddannelsesleder Anja Kvols Madsen, Læreruddannelsen Silkeborg
Uddannelsesleder Majbritt Breum Nielsen, Læreruddannelsen og hf Nørre Nissum
Uddannelsesleder Anna Marie Hangaard Jensen, Læreruddannelsen Skive
Uddannelsesleder Torben Kirkegaard, EVU
Uddannelsesdekan Elsebeth Jensen, Læreruddannelsen VIA
Kvalitetspartner Anne Gram Junge, Læreruddannelsen VIA

Afbud

Underviser Jesper Lock Isen, Læreruddannelsen & hf, Nørre Nissum
Studerende Rasmus Thomsen, Læreruddannelsen Silkeborg
Studerende Lærke Gylding Geertsen, Læreruddannelsen & hf Nørre Nissum
Studerende Camilla Kaysen, Læreruddannelsen Aarhus
Skoleleder Hans Myhrmann, Randers Realskole
Skoleleder Kristian Dissing Olesen, Vestre Skole i Silkeborg
Forskningschef Andreas Rasch-Christensen, FoU
Skolechef Thomas Born Smidt, Silkeborg Kommune
Docent Birgitte Lind Nielsen, FoU (suppleant)
Næstformand Søren H. Hansen, Aarhus Lærerforening
Rektor Peter Damgaard Lunde, Holstebro Gymnasium & hf

Gæster

Rasmus Højlund Sørensen (skoleleder på Sønderlandsskolen) under punkt 2.

REFERAT

Mødeleder:

Stefan Møller Christiansen

Referent:

Anne Gram Junge

Dato: 14.06.2023

J.nr.: D23-8449329

Ref.: AJUN

1/8

Dagsorden

1. Velkomst (5 min.)
2. Rundvisning på Sønderlandsskolen og kort oplæg om, hvordan skolen tager imod nyuddannede lærere (25 min.)
3. Godkendelse af dagsorden og opfølgning på referat (5 min.)
4. Nyt fra uddannelsesudvalgets medlemmer, herunder nyt fra de studerende (5 min.)
5. Temadrøftelse om overgange fra uddannelse til job (50 min.)
Pause
6. Studieordning for LU23 (45 min.)
7. Eventuelt (5 min)

14.00-14.05

Punkt 1 – Velkomst

Sagsansvarlig: Stefan Møller
Christiansen

Journalnr.:

Sagsfremstilling

Vi hilser på hinanden inden rundvisning på skolen.

Indstilling

Rasmus og Peter byder velkommen.

14.05-14.30

Punkt 2 – Rundvisning på skolen og kort oplæg om hvordan skolen tager imod nyuddannede lærere

Sagsansvarlig: Rasmus Højlund
Sørensen, skoleleder på Sønderlandsskolen

Journalnr.:

Sagsfremstilling

Kort rundvisning på Sønderlandsskolen med fokus på skolens profil omkring Kunst og Kultur og efterfølgende orientering om, hvordan Sønderlandsskolens modtager nyuddannede lærere.

Indstilling

Referat

Uddannelsesudvalget bliver vist rundt på skolen af Rasmus.

Ramus fortæller efterfølgende, hvordan skolen tager imod nye lærere, bl.a. er de nye lærere så vidt muligt en del af fagfordeling, der er fokus på modtagelsen med blomsterbuket, præsentation for kollegaer og alle modtages af skoleleder og får en mentor. Der er desuden fokus på belastningsgrad m.v. Skolen har desuden en personalehåndbog.

Der afholdes opfølgende møder med nye medarbejdere op, hvor forundringer, tavs viden osv. er på dagsordenen. Møderne gentages op til tre gange. Dette element er et af de mest succesfulde elementer i modtagelsen. Skolen overvejer om mentorerne også skal deltage i disse møder fremover.

Konklusion/opsamling

Stefan samler op på rundvisning og præsentation og konkluderer, at det fungerer godt med denne form for besøg. Han opfordrer til, at der fortsættes med dette, når det passer tematisk ind i uddannelsesudvalgets mødedagsorden.

14.30-14.35

Punkt 3 – Godkendelse af dagsorden og opfølgning på referat

Sagsansvarlig: Stefan Møller
Christiansen

Journalnr.:

Bilag

Bilag 3 - Referat uddannelsesudvalgsmøde 09032023

Sagsfremstilling

Indstilling

Uddannelsesudvalget godkender dagsordenen og referat.

Referat

Uddannelsesudvalget har ingen kommentarer til dagsordenen eller referatet.

14.35-14.40

Punkt 4 – Nyt fra uddannelsesudvalgets medlemmer, herunder nyt fra de studerende

Sagsansvarlig: Stefan Møller
Christiansen

Journalnr.:

Bilag

Sagsfremstilling

De af udvalgets medlemmer, som har nyt at orientere om, orienterer kort. De studerende orienterer om nyt fra de studerende.

Indstilling

Uddannelsesudvalget tager orienteringerne til efterretning.

Referat

Stefan orienterer fra Aarhus Kommune. Kommunen bliver fremover sektor opdelt pga. besparelser. Det har også affødt afskedigelser, og der skal ansættes nye på sigt. Stefan fortsætter med at arbejde på skoleområdet, og han fortsætter i uddannelsesudvalget.

Elsebeth orienterer fra læreruddannelsen. Læreruddannelsen går i øjeblikke og venter på de endelige ansøgertal. For nuværende ser ansøgertallene ikke så gode ud, som håbet; særligt for Skive, Nr. Nissum og Silkeborg. Vi er et godt stykke fra vores ønsker til dette års optag i Skive, Silkeborg, Nr. Nissum og Holstebro, men vi håber stadig målene nås.

14.40-15.30

Punkt 5 – Temadrøftelse om overgange fra uddannelse til job

Sagsansvarlig: Stefan Møller
Christiansen

Journalnr.:

Bilag

Bilag 5 - Progressionsspor gennem uddannelsen (trappemodel)

Øvrigt inspirationsmateriale som afsæt for temadrøftelse:

- Rapport: [Outro-Intro](#) (Frederiksen og Halse 2022).
- [Artiklen om bæredygtig skole udgivet i LUP](#): "Jeg har flere gange oplevet, at man oftest selv har svaret, det skal bare lige graves frem". (Frederiksen og Halse 2023)
- Århus Lærerforening - Fundament til dit lærerliv (kursus til nyuddannede lærer) <https://www.aalf.dk/arbejdsliv/mit-job/fundament-til-dit-laererliv>
- Folkeskolen (Artikel 5. april 2023): Færdig med folkeskolen i sit første job <https://www.folkeskolen.dk/folkeskolen-nr-06-2023-laerermangel-mentor/faerdig-med-folkeskolen-i-sit-forste-job/4708712>
- Folkeskolen: Lærerforeningens 2030-plan: 100% uddannede lærere i skolen <https://www.folkeskolen.dk/dlf-laerermangel-laererseniør/laererforeningens-2030-plan-100-uddannede-laerere-i-skolen/4714310>
- Folkeskolen (5. april 2023): DLF vil have lærerstartsordning til alle <https://www.folkeskolen.dk/folkeskolen-nr-06-2023-laerermangel-mentor/dlf-vil-have-laererstartsordning-til-alle/4708743>

Sagsfremstilling

Flere nyuddannede fra VIA får en svær start på arbejdslivet, og der er for mange, der fravælger arbejdet inden for professionerne få år efter endt uddannelse. Et eksempel er, at det kun er 73 pct., der arbejder som lærer i grundskolen fem år efter endt uddannelse.

Det er også vigtigt at huske på, at læreruddannelsen er en grunduddannelse, og at der for lærere vil være megen udvikling og læring også i år 5, 6, og 7 – og herefter (se bilag: Progressionsspor gennem uddannelsen (trappemodel)).

At styrke overgange fra uddannelse til job er et fælles strategisk indsatsområde, både for VIA som uddannelsesinstitution og de arbejdspladser, der ansætter de nyuddannede. Det er en fælles opgave at skabe bedre rammer for en god start på arbejdslivet i professionerne, herunder fra starten at synliggøre attraktive karriere- og udviklingsveje samt mulighed for faglig udvikling, der gør, at den nyuddannede kan se sig selv arbejde i professionen hele livet.

Det lægges op til en drøftelse af overgange fra uddannelse til job på uddannelsesudvalgets område. Drøftelsen indeholder følgende elementer:

- 1) Oplæg fra medlem af uddannelsesudvalget (studerende/Charlotte): "Hvad drømmer jeg om i forhold til mit første job? Hvilke drømme har jeg om mit arbejdsliv og karriere de næste 10-20 år? "
- 2) Oplæg fra Peter Fogde Mikkelsen: "Mentorordninger for nyansatte"
- 3) Drøftelse med udgangspunkt i følgende spørgsmål:
 - Hvordan kan vi styrke overgange fra uddannelses til job?
 - Hvad er de største udfordringer?
 - Hvad kan vi gøre mere af?
 - Hvilke handlemuligheder har vi hver især - som uddannelsesinstitution og arbejdsplads?

Indstilling

Det indstilles, at uddannelsesudvalget drøfter temaet "overgange fra uddannelse til job" med udgangspunkt i spørgsmålene

Det indstilles også, at uddannelsesudvalget afslutter drøftelsen ved at aftale opfølgning og eventuelle konkrete næste skridt.

Referat

Stefan motiverer teamdrøftelsen. Oplægget er, at man ikke er færdigstøbt lærer, når man er uddannet fra læreruddannelsen, og derfor er det spændende og relevant at drøfte overgangen fra uddannelse til job.

Oplæg fra studerende:

Charlotte fortæller med udgangspunkt i egne drømme om fremtidige arbejdsliv samt Lærkes skriftlige bidrag:

Begge lægger de vægt på det kollegiale samarbejde og et passende tempo.

Bekymringer er især om, det er muligt at følge med som nyuddannet lærer ift., fx aula, forældresamarbejde, at indstille elever til screening for ordblindhed, underretning osv. På det faglige står de studerende sikkert, men hvornår skal de have overskud til at forberede og lave en god undervisning? Håbet er, at der kan være en mentorordning, hvor der rent faktisk er *reel* tid hos kollegaerne til at hjælpe.

Drømmene efter 10-20 år er videreuddannelse og opdatering på viden, samt perspektiver for karrierelivet, fx ledelse. Det er vigtigt allerede som studerende at kunne se disse perspektiver som en mulighed.

Peter fortæller om mentorordning for nyuddannede:

Der er stor forskel på de nyuddannede lærer. De nyuddannede lærer kan både være fra helt unge mennesker uden anden erfaring, mens andre har erfaring med fra andre uddannelser og tidligere karrierer bag sig.

Der er nye generationer på vej (generation Y), som vi skal forhold os til.

Det er en lokal opgave at lave procedure for modtagelse og introduktion.

Der er elementer, der kan gøres generelt (fx mentor, ledelsesopfølgning). Andre ting skal gøres individuelt (fx opgavefokus ift. kompetencer, støttetimer).

Uddannelsesudvalget drøfter:

- *Hvordan kan vi styrke overgange fra uddannelses til job?*
- *Hvad er de største udfordringer?*
- *Hvad kan vi gøre mere af?*
- *Hvilke handlemuligheder har vi hver især - som uddannelsesinstitution og arbejdsplads?*

Elsebeth fortæller om "Progressionsspor" (progressionstrappen). Målet er, at de studerende skal opnå kompetencer beskrevet i progressionstrappen til et grundniveau. Den nye læreruddannelse har taget en nødvendig drejning til at være mere øvelses- og samarbejdsbaseret. Det tager nogle år, før vi når i mål med det. De studerende vil under uddannelse fx komme tættere på at se, hvordan underretninger gribes an, så de har et fundament til, hvor de skal starte med opgaven, når de står i jobbet som nyuddannede, men de vil ikke opnå grundig erfaring med opgaven før efter en hel del år i professionen.

Drøftelsen om den 'hårde overgang' er ikke ny. Det der også tidligere har stået central, har været betydning af at have erfarende kollegaer omkring sig.

Arbejdet med stærke/professionelle læringsfællesskaber er et centralt omdrejningspunkt for måde at arbejde på i skolerne lige nu. Det er således ikke kun for de nyuddannedes skyld, at man mødes til sparring i mak-kerteams, og det er godt for de unge at se.

Rekruttering bliver mere og mere udfordret. Der tales forskningsmæssigt om begreberne 'Meningstab' og 'meningsskabelse'. Mange oplever i dag et meningstab. Meningsstab sker, fx når man har store forhåbninger og ambitioner, som ikke forløses, når man kommer ud i professionen. I forlængelse heraf bliver der spurgt, hvordan mulighederne for videreuddannelse ser ud lige nu.

Torben Kirkegaard (EVU) svarer, at vi her taler om uddannelse *til* professionen. - og ikke ud af professionen. Vi ved, at det er lærerne, som har været i professionen 10-15, som forlader faget. Måske skal vi kigge ind i, om det er de rigtige, der er mentorer og praktikvejledere, og om der er karriereveje inden for professionen, hvor prestige, løn osv. følger med.

De studerendes primære motivation for at søge ind på læreruddannelsen er at ville gøre en forskel for andre. Anerkendelse af, at man gør denne forskel, er vigtig for fastholdelsen i professionen. Udfordringen er, at nogle lærer ikke er dygtige nok til de nødvendige relationskompetencer til at opnå denne anerkendelsen fra eleverne.

Det har været en tendens til at tænke, at det er let at tage en læreruddannelse. Men humlen er, at det ikke er let, for det kræver, at man øver sig rigtig meget for at blive en dygtig lærer. Det er målet med den nye læreruddannelse.

I forsørgt på at fastholde lærerne i professionen, er det blevet nedtonet for meget, at man også kan opnå andre karrierer veje med en læreruddannelse som baggrund. Det bør vi have fokus på for at gøre læreruddannelsen mere attraktiv.

Udfordringen er, at der ikke er unge nok! Det er en gotisk knude, hvor vi sender modsatrettede signaler; Vi siger: "Du kan blive det hele", men når de kommer ud i professionen, vil vi fastholde dem. I forlængelse heraf kan man diskutere, hvornår man overhovedet har forladt professionen (fx undervisere på læreruddannelsen har de forladt professionen?). Der refereres til et ældre forskningsprojekt, som viser, at de lærere, som forlod professionen, klarede sig dårligt på uddannelsen.

Det kunne være en strategi at satse på at højne status for uddannelsen. Det må gerne være hårdt at være lærerstuderende. Det vil på sigt tiltrække de rigtige studerende. Fx udslusningsforløb.

Der har været drøftelse af, om man kunne gøre læreruddannelsen 5-årig. Hvis der kom finansiering til et ekstra studieår ville de studerende måske få mere af en udslusningsmodel, hvor de studerende er ude i praksis og efterfølgende kommer tilbage og får undervisning.

Vi skal have lærer, der tør at være ledere. Der kan ligge en lighedskultur i læreruddannelsen, som man bliver socialiseret ind i.

På Sjælland er det over 24% og 22%, som ikke er læreruddannede. I Region Midtjylland er vi ikke ramt af denne tendens endnu. Men måske er det et spørgsmål om tid.

Næste skridt:

Eksterne lektor som karrierevej: Vi bør drøfte videre, hvad man kan gøre i et langt lærerliv rent karrieremæssigt. Kunne fx ansættelse som eksterne lektor være et interessant tiltag som en karrierevej?

Hvordan taler vi om, hvad en læreruddannelse er og hvad lærerjobbet er?

Professionel autoritet: Hvordan kan vi arbejde med professionelle autoritet på læreruddannelsen? Det er en svær balancegang i forhold til, hvornår vi udfordrer de studerende, og hvornår vi kommer for tæt på de studerende og overskrider deres grænser.

Uddannelseshåndbog: Udbudsstederne kan være opmærksomme på årgang 5. – 7. i udformningen af uddannelseshåndbogen.

Mentorordning: En uddannelse af en mentor, som helt konkret kan hjælpe og klæde de nyuddannede på.

15.40-16.25

Punkt 6 – Studieordning for LU23

Sagsansvarlig: Elsebeth Jensen

Journalnr.:

Bilag

Bilag 6.1 – Afsnit om integreret praktik i studieordninger (punkterne 3.7-3.12) – udklip fra alle fire udbudssteder (eftersendes efter d. 8. juni)

Bilag 6.2 – Afsnit om identitet og kultur i studieordninger - udklip fra alle fire udbudssteder (eftersendes efter d. 8. juni)

Link til studieordningerne for de fire udbudssteder eftersendes efter d. 8. juni – her kan de samlede studieordninger findes.

Sagsfremstilling

Elsebeth fremlægger centrale dele af studieordningen med fokus på punktet om Uddannelsernes identitet og kultur (§ 22, stk. 2 punkt 1), samt 3.7 - 3.12 om integreret praktik.

På baggrund heraf drøftes i mindre grupper og forslag til eventuelle justeringer fremlægges.

Indstilling

Uddannelsesudvalget indstiller studieordningen til godkendelse.

Referat

Elsebeth orienterer om studieordninger. Der er en fælles del, som man skal være enige om på nationale plan, herunder eksamensbekendtgørelse. Herudover er der en institutionel del. VIA Læreruddannelsen har valgt at udarbejde en almen og en del med fag- prøve- og eksamensbestemmelser pr. udbudssted.

Der er udvalgt nogle temaer, som har særligt interesse for uddannelsesudvalget:

- integreret praktik - herunder 9 dimensioner, som beskrives lokalt
- 'identitet og kultur' - studieordning er et juridisk dokument, men hvert lokalt sted skal også beskrive studiemiljøets identitet og kultur i studieordningen. Dette har været et ønske fra de lærerstuderende.

De pædagogiske ledere på de fire udbudssteder præsenterer kort temaet 'identitet og kultur'.

- **Silkeborg:** Et bredt udbud på et lille sted. Profiler: idræt, musik og teknologiforståelse
- **Aarhus:** Et ungt miljø, et stort campus midt i Aarhus, men også noget særligt for det nære fællesskab. Sprogprofil og mulighed for toning,

- **Nørre Nisum & Holstebro:** Historisk uddannelsessted, fokus på fællesskaber, tre "geografiske" profiler (Holstebro, Nørre Nisum og Net), arbejder med de 4M'er: Musisk/æstetisk (1. årg.), Mangfoldighed (2. årgang), Medbestemmelse (3. årgang), Mening (4. årgang).
- **Skive:** Har to profiler: "Outdoor og grøn balance" og "Kreative og animation", let og tilgængelig adgang, Skive er en læreruddannelsesby med politisk opbakning og samarbejdsprojekter, gode lokaler designet til læreruddannelse, nærhed og tilgængelighed til undervisere og ledelse.

Uddannelsesudvalget spørger, om der er nogle af udbudsstederne som tilbyder naturfagsprofil. Det er der ikke.

Gruppedrøftelser

Uddannelsesudvalget sætter sig i grupper og drøfter studieordningerne med særligt fokus på identitet og kultur.

Gruppe 1:

- Man skaber en egen identitet – det er relevant i forhold til de studerende.

Gruppe 2:

- I forhold til studieliv: Læreruddannelsen får noget af den identitet tilbage, som blev tabt i forbindelse med etableringen af professionshøjskolerne. Det er vigtigt, at mødepligt tages alvorligt.
- I forhold til praktik: Vi bør være opmærksomme på efteruddannelsen i forhold til uddannelsesvejledere, samt hvorvidt der bliver en selektion i forhold til uddannelsesskoler – bliver der et A-hold og et B-hold?

Gruppe 3

- Man bør overveje mere ensretning i forhold til form og længde, fx hvad skal stå i studieordning, og hvad skal stå i uddannelseshåndbogen? Hvad er fælles og hvad er lokalt?
- Vær opmærksom på, at sætte fokus på, at der også er en mening i der er tale om én fælles læreruddannelse.
- Rekruttering – her skal man være opmærksomme på forskellene.

Konklusion

Uddannelsesudvalget indstiller studieordninger til godkendelse i direktion.

16.25-16.30

Punkt 7 – Eventuelt

Sagsansvarlig: Stefan Møller
Christiansen

Journalnr.:

Bilag

Sagsfremstilling

Indstilling

Referat

Vi holder møde i uddannelsesudvalget i forbindelse med uddannelsesdebatten d. 28. september. Nærmere tidspunkt for selve mødet følger.

Husk at melde jer til uddannelsesdebatten (Link til tilmelding: <https://www.tilmeld.dk/uddannelsesdebatten2023>)

Det er også muligt at tilmelde sig uddannelsesdebatten begge dage (28.-29. september). Deltagelse er gratis.